

05

A

709

In Nomine IESV CHRISTI.

Exercitationum Theologicarum
DISPUTATIO IV.

Qua

Tertium Problema, idq;

DE DIVINA MAIE-
STATE HOMINI CHRISTO VE-
rè & realiter communicata.

Amica ἀποδιαλέξι examinandum proponitur.

In Academia VVitebergenfi

Auctore & Praside

IOHANNE FÖRSTERO,
SS. Th.D. & Prof. Publ.

Respondentis vicem tenente

M. IOHANNE GEORGIO SCIPIO-
ne, Hammelburgenfi Franco,

Ad 3. Septemb. horis à 6. matutinis loco consueto.

Coloss. 2.

ἐν τῷ Χριστῷ κατοικεῖ (NB) πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς
θεότητος (NB) τωρικῶς.

W I T E B E R G Æ

Typis Cratonianis, per Joh. Gorman., Anno 1608.

05 A 709

Problema.

*An CHRISTO HOMINI Majestas & λόγος infinitus
verèq; Divina propter τὴν καὶ τὴν ὁμοίωσιν ἐνωσιν cum λόγῳ,
realiter sit communicata.*

I. εἰσοδ. Disputationis.

*εἰρηδὸν τῆς ἀπολογίας τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἀπόδειξιν ejusdem
complectens.*

THESIS I.

Uc. 2, 34. de sospitatore nostro θυμηρεσάτης grandævus vaticinatur Simeon, quòd futurus sit σημεῖον ἀντιλεχόμενον.

*1. τὸ εἰρηδὸς
τῆς ἀπολογίας.*

II

O vaticinium nimis verum! Sive enim personam sive officium CHRISTI spectes: ex utroq; latere assistunt ἀντιζηῖσι, qui tela τῶν ἀντιλογιῶν καὶ βλασφημιῶν in ipsum certatim dirigunt.

III.

Utq; de officio ejus altum jam agamus silentium: Duo χειρομάχων agmina Personam CHRISTI hac tempestate hostiliter impetunt, & inde scopum quasi faciunt, quò ore & stilo impio unice collimant.

IV.

Alterum instaurat bellum Cerinthi & Arij, adeoq; ipsam æternam CHRISTI Deitatem furiosè insectatur, ducibus novis Ariomanitis vel, ut ipsimet se appellari malunt, Photinianis in Polonia:

A 2

Alterum

V.

Alterum agmen redintegrat *bellum Nestorij*, & in *Majestatem HOMINIS CHRISTI* impetum facit. Antesignani ejus sunt *Iesuita*, & tria K pessima, Carolstadius, Cinglius, Calvinus, à quibus & illud *Carolo-stadio-Cinglio-Calvinianum* non immeritò cognominaveris.

VI.

2. τὸ ἀνὰ
γναστῶν.

Cum priori τῶν ἀνὰ γναστῶν agmine manum conferuimus in proxima Disputatione: In hac cum agmine illorum posteriore congregari jubet *pietas*, postulat *necessitas*, flagitat *CHRISTI gloria*.

VII.

Quid enim magis *pium*, quàm pro ejus pugnare gloria, qui suà ignominia aeternam nobis gloriam comparavit?

VIII.

Quid magis *necessarium* est, quàm pro veritate illius stare articuli, in quo tum salutis, tum aliorum complurium Fidei nostræ capitum, fundamenta intima & infima consistunt?

IX.

Quid *CHRISTO* magis *gloriosum*, quàm ejus gloriam ab hostium contumelijs & blasphemijs zelo vero & sincero vindicare?

X.

Igitur quanto Calviniani in oppugnando *Majestatem CHRISTI* acriores: tanto nos in illa propugnanda alacriores esse convenit.

XI.

3. Ἀγῶνις. V. ἄβ. Sed ad rem, cuius tractationem methodo nobis usitata absolvemus capitibus.

XII.

Quorum I. destinatum *serminis*.

II. *Statui controversiæ*.

III. *Argumentis κατὰ ἑξῆς*.

IV. *At-*

IV. Argumentis ἀνασχεδασιμοῖς.

V. λύσει τῶν σφισμάτων.

○ DOMINE IESU CHRISTE *aperi labia mea, digito SPIRITVS SANCTI, & os meum annuntiabit laudem tuam, AMEN.*

II. Διέξοδος Disputationis.

CAPUT I. De Terminis.

XIII.

Termini in analysi nostri problematis deinceps usurpandi, & ob id, ὡς ἐν τῷ διδασκαλίᾳ, breviter declarandi, hi sunt potissimum: 1. Tò Natura. 2. Persona. 3. Proprietates. 4. Communicatio.

XIV.

Natura hęc sunt, ut Graci ex Nazianzeno rotundè & verè dixerunt: ἐξ ἑνός, ἐν αἰς, καὶ ἀπὸς CHRISTUS. 1. Natura.

XV.

Suntq; earum Due: Divina nimirum & Humana.

XVI.

Χριστὸς enim, inquit (a) Athanasius, ἐν ὡς ἑσώπων, οὐτε γένος οὐδὲ καὶ ἀνθρώπινης.

(a) in Dial. s. de sanct. Trin.

XVII.

Per Naturam Divinam intelligimus DEITATEM FILII DEI ex Patre ab aeterno genitam.

XIIX.

Per humanam verò naturam, vernam & singularem hominem, anima rationali & corpore constantem, ex Maria virgine in tempore natum.

A 3

Quid

XIX.

2. *Persona.*

Quid significant ἡ ὑπόστασις, πρῶτον, ἐν ὑπόστατον, ἀνυπόστατον,
legatur apud (b) Damascenum.

(b) in *Dial.* c. 42, 43, 44, 45.

XX.

Hic nobis sermo est de *secunda* ὑπόστασι vel persona
Trinitatis, quæ est & dicitur Λόγος vel **FILIUS DEIVI-**
ventis.

Matth. 16. 10.

XXI.

Hæc ὑπόστασις ἔστι Λόγος ab æterno fuit ἀσχετητός: In tem-
pore autem hæc ipsa facta est ἐσχητητός, & se totam assumptæ
carni communicavit.

XXII.

Ἡ ὑπόστασις igitur ἔστι Λόγος & ὑπόστασις **CHRISTI** non
differunt subiecto ἢ τῷ πράγματι; sed tantum τῷ Λόγῳ ἢ
ἔσει.

XXIII.

Nec ullum quoque discrimen est reale inter ὑπόστασιν ἔστι
Λόγος, & Divinam ejus naturam, sicut Sophistæ Calviniani
contendunt, illamque totam, sine hac, Divinæ naturæ uni-
tam esse statuunt.

Sohnius in Exeg. A. C. p. 192.

Dan. in ex. lib. Chem. f. 8.

XXIV.

Sed in hoc contradicunt, 1. *Scripturæ veritati*, quæ testis
est omni exceptione major, quod in **CHRISTO** habitet πᾶν
πλήρωμα **DEITATIS** σωματικῶς, *Col.* 2, 9.

XXV.

2. *Orthodoxæ Antiquitati.* Athanasius enim & Cyrillus
docent, φύσιν ἔστι Λόγος σσαρημάτευ. Et (c) Damascenus recitat
dictum Dionysij, ὅτι ἡ Θεότης ὀλικῶς ἢ μία ἐν μιᾷ τῶν ἐαυτῆς κε-
κοινώνηκεν ὑπόστασεων.

(c) *l. 3. de orth. Fid. cap. 6.*

Porro

XXVI.

Porro ut ad proprietates CHRISTI descendamus, Ici- 3. Proprietates.
endū quod sicut gemina in CHRISTO natura: Divina vi-
delicet, & humana: Ita quoq; duplices in Ipso proprietates,
Divina & humana.

XXVII.

De humanis hic non est dicendi locus: Proprietates ve-
rò Divinae vel ἡ Λόγος vicissim sunt duplices: Aliæ sunt in-
terna & hypostaticæ, ut quòd natus ex substantia Patris, & est
ἀπαύγασμα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ.

Psal. 2, 7. Hebr. 1, 7.

XXVIII.

Aliæ sunt externa vel essentielles, & τῷ Λόγῳ cum PA-
TRE & SPIRITV SANCTO communes.

XXIX.

Et hæ iterum vel sunt ἀσυγκοινωνήσοι, vel συγκοινωνήσοι.

XXX.

Ἀσυγκοινωνήσοι sunt, quarum quanquam in assumpta natu-
ρα κατὰ κῆρσι (ut patet ex illo Col. 2, 9.) in ea tamen & per eam
non exerunt efficaciâ; & licet quædã earum communicabiles
dici possint ἐμμέσως: ἀμέσως tamen communicari nequeunt,
ut: τὸ αἰδίον, τὸ ἀπειρον ἢ ἀπερίγραπτον, τὸ ἀκίνητον, τὸ ἀσώματον,
τὸ αὔλον, τὸ ἀμέρες &c.

Legatur Lutherus Tom. 8. Ien. in Cynea concione
de ultimis verbis Davidis.

XXXI.

Συγκοινωνήσοι sunt, quæ in, cum & per assumptam naturam
sunt ἐνεργητικῶς, eamque juxta se denominant.

XXXII.

Genusearum est Majestas Divina, cujus species: Omni-
potentia, Omniscientia, Omnipræsentia, Virtus vivificandi,
Potestas remittendi peccata, Potestas judicij, &c. Et de his
in hac nostra Disputatione.

Sequitur

4. Commu-
nicatio.

XXXIII.

Sequitur de *Communicatione*, quæ vox *bisariam*, in Ec-
clesiasticis præsertim scriptoribus, accipi solet.

XXXIV.

Ac I. quidem *συνώνυμος καὶ ἑτηρητικός*, de *unione vel com-
munionem duarum in CHRISTO naturarum*, aut de *ἑτεροψήσοι*
earundem mutua & *ἰσοψηχῆ*.

Irenæus lib. 4. cap. 37.

Hilar. de Trin. l. 9.

Athan. ad Epict.

Basiliius in Sanct. nativ.

Nissenus apud Theod.

Damasc. orth. Fid. lib. 3. c. 19.

XXXV.

E qua *communicatione prædicationes educuntur singulari-
ter personales*, quibus, propter *communicationem illam inti-
mam naturarum*, DEUS verè dicitur Homo; Homo verè
dicitur DEUS.

XXXVI.

II. Eadem vox usurpatur de *communionem proprietatum,
naturalium*, quæ ex *communionem naturarum* ut effectus è
causa efflorescit, & ut proprium consequens, ex proprio an-
tecedente, necessariò dependet.

XXXVII.

Sed qualis hæc sit *communicationem*, jam ulterius per ἀφαί-
ρεσιν aliarum *κοινωνιῶν ἀλλοτριῶν, καὶ ἴσον τῆς οὐκείας*, distinctè
ostendemus.

XXXIIX.

Et quidem secundum *unionem naturarum*, & sanè ex illis
potissimum ejusdem *ἑτεροψήσοις*, quæ ipsi partim in (d)
Chalcedonensi concilio, partim à (e) Damasceno tribuun-
tur, nevel Eutylichiana proprietatum confusio, vel Nesto-
riana earundem divulgatio introducatur.

(d) Evagr. lib. 2. cap. 4.

(e) lib. 3. orth. fid. cap. 3.

Nam

XXXIX.

Nam sicut utilissimè nonet *πλοθρεύλλην* illud: Communicatio semper considerata est ratione unionis. Sunt enim ex ordine τῶν πρὸς ἡ, quorum, quatenus talia, eadem ratio & relatio. Unde *Nazianzenus*: *Qualis est unio, talis communicatio.* *Theodoret. dial. 1.*

XL.

Communicatio igitur hîc non intelligitur *verbalis*. Unio enim verbalis non est: sed *realis*. Et quid quæso veritatis habent verba, nisi in ipsis rebus radicata sint?

XLI.

Nec ea, quæ fit per σύγκυτον ἡμίξιν. Naturæ enim unitæ sunt invicem ἀσυγχύτως

XLII.

Nec illa, quæ fit per ἀλλοίωσιν. Unitæ enim sunt naturæ ἀτρέπῶς καὶ ἀναλλοιώτως.

XLIII.

Multò minùs, quæ nuda χηῆσει constat, subjæctis invicem realiter sejunctis, vel ἀσυνδυάσει. Unio enim facta est ἀδιαρέτως καὶ ἀχωρίτως.

XLIV.

Nec etiam illa, quæ fit per μετέμβασιν ἡμίβεξιν *Physicam*. Τίνα τρόπον ἐν σαρκεὶ ἡ θεότης; (quærit *Basilius* & respondet) ὡς τὸ πῦρ ἐν σιδήρῳ (NB) ἢ μεταβαλῶς, ἀλλὰ μεταδοτικῶς.

XLV.

Nec denique hîc locum invenit, κοινωνία κατὰ μέθεξιν *Logicam*, de qua *Philosophus*: τὸ μετέχειν ἐστὶν τὸν τῷ μετεχομένῳ λέγοντι *Πηδέχεσθαι.* *lib. 5. Top. cap. 4.*

XLVI.

Ejusmodi enim communicatione alterutram naturam penitus aboleri, necessum foret: adde quod illa duo requirit subjecta seu supposita singularia diversa.

B

Atqui

XLVII.

Atque naturæ unitæ sunt ἀδιασάρως καὶ ἀδιακράτως
in unum ὁμοῦ μόνον individuum, quod tamen non ἐξ ἐτέρων ἐπι-
έρη : ut Eutyches olim statuit, teste Evagr. lib. 2. cap. 4.
sed τὸ συνάμφοτερον.

Damasceus lib. 3. ὁμ. π. 5. cap. 4.

XLVIII.

His κοινωσίαις itaque ἀλλοτρίαις καὶ ἀπεσθιούσαις per ἐπὶ
Φαίρεσιν remotis: Superest ἴσως κοινωσία οὐκίαις, id est, ejus,
quæ unicè huc pertinet; estque illa, quæ intercedit inter sub-
jecta συνδέσασμένα, quæ intimâ quâdam περιχώρησιν se invi-
vicem intimè immanent & penetrant.

XLIX.

Græcis dicitur κοινωσία κατὰ συνδύασιν ἢ κατὰ ἕνωσιν, & ta-
lis est communicatio idiomatum in personâ CHRISTI, quæ,
eiusdem quoque respectu, rectissime dicitur personalis.

L.

Definitio
communi-
cationis Idi-
omatum. Quæ dicitur vera & realis Divinarum humanarumq;
STO ὁμοῦ ἰσῶτα naturarū unione, qua non solum utriusq; natu-
rae proprietates personæ: verum etiam alterutrius nature propria
alteri attribuuntur; & propter hanc κοινωσίαν unaquæq; natura
operatur, quod suum est, cum communicatione alterius, absque
omni tamen naturarum & naturalium proprietatum abolitio-
ne & confusione. L. I.

Tres ejusdē
gradus.

Partialis hæc est definitio, è tribus quippe communicatio-
nis idiomatum gradibus contexta, qui ἐν τῷ ἐκκλησίῳ hoc ordine
recensentur: A Cyrillo autem istis nominibus notatu dignis
insigniantur: 1. ἰδιωματικά. 2. κοινωμικά. 3. μετεμικά.

LII.

I. ἰδιωματικά, est, qua FILIUS DEI propria humana na-
tura, intra suæ quippe ἁποστόσεως unitatem intimè assumpta, si-
bi realiter

bi realiter appropriavit ; unde & illa ipsi in concreto verè & realis-
liter ascribuntur.

ὁμοίως τὰ αὐθρόωποι οὐ λόγῳ

Damasc. lib. 2. ἑβδ. π. 3. cap. 3.

LIII.

Locum habent hic vel implicitè vel explicitè particulae,
In, secundum & similes, quae non sunt χωριστικαί: sed διοριστικαί
καὶ τὸ καὶ αὐτὸ αὐτῶν ἐνδεικτικαί.

LIV.

2. Κοινωνία, est, qua utraq; natura suas invicem commu-
nicant ἐνεργείας, in διπλοτέσμασι miraculorum & officij Redem-
tionis producendis, quae etiam ob id ipsum toti CHRISTO, ses-
cundum utramque naturam, assignantur.

LV.

Unde illud vulgatum : Nomina officij competunt
CHRISTO juxta utramque naturam : Et sententia me-
morabilis Concilij Chalcedonensis : Utraq; natura in CHRI-
STO operatur cum communicatione alterius, quod cuiusq; est
proprium.

LVI.

3. Μεταποίησις, est, qua (FILIVS DEI) λόγος carni sua
in persona unitatem assumit & Majestatem suam Divinam reipsa
communicat ; unde & hac illi verè & realissimè ascribitur.

LVII.

Atque huc pertinet præclarum illud (f) Damasceni :
τῶν οὐκείων αὐχημάτων, ἡ θεότης τῷ σώματι μεταδίδωσιν, αὐτῇ δὲ
τῶν τῆς σαρκὸς πιδῶν ἀμέτοχῳ. (f) lib. 2. ἑβδ. π. 15.

LVIII.

Nec non Synonyma, quibus tertius hic communicati-
onis gradus indigitatur, ut sunt : 1. In Scriptura ἱπερψῶσις.
2. Apud Orthodoxam Antiquitatem Athan : θελήσις. Basil. &
Damasc. μετάδοσις, Cyril προσήνη μεράλη. Communiter Com-
municatio Majestatis.

B 2

Et de

Et de hac præsens est instituta Disputatio, cujus status controversiæ, *προδιασκαλιαν* terminorum hætenus præmissam, jam Capite secundo subsequitur.

Caput II. De statu controversiæ.

LX.

Χαρίσματα habet Homo-CHRISTUS *duplicia*. Quædam sunt *creata & finita*, quæ licet longè quidem excellentissima & summa: non sunt tamen Divina. Quædam verò *increata ac infinita*, adeoque propriè ac verè Divina.

LXI.

Illæ tanquam adjuncta in hærent in ipsa CHRISTI humanitate, eique *καθ' αὐτὴν ἐκλεκτός*, velut subjecto insunt: Hæc verò *κατὰ τὴν ὑποστατικὴν ἕνωσιν* eidem communicata sunt.

LXII.

De illis, quia sunt *αἰαμφισέτητα*, nihil attinet dicere: De his verò *ἀμφισέτησις* ingens, quæ hac vice nobis ventulanda.

LXIII.

Status controversiæ. Ejus verò summa inclusa est problemati in frontispicio Theleæon posito, An *videlicet CHRISTO HOMINI Majestas τῶ λόγῳ infinita verèq. Divina*, propter τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν *cum λόγῳ, realiter sit communicata.*

LXIV.

Hic jam inter nos & Iesuitas pariter, ac Calvinianos aperta oritur διχοστασία. Nos affirmativam amplectimur & tuemus

tuenur sententiam: Illi pro *Negativa* stant, & dimicant acerrimè.

LXV.

Sententiæ nostræ affirmativæ veritas ut perspiciatur clariùs, eandem *Βεβαχότατα, καὶ ὡς ἐν τῷ ὄντι*, uno atque altero ductu delineari expedit.

LXVI.

Et sanè tantùm hæc *IV.* 1. *Subiectum communicationis.* 2. *Modum ejusdem.* 3. *Tempus.* 4. *αὐτὸ τὸ πρᾶγμα κοινωνητόν.* Sententia vera exponitur in quatuor membris vel circumstantijs

LXVII.

I. *Subiectum communicationis* non est *Natura Divina*, sed ejus persona.

LXVIII.

Quod non *natura Divina*, hæc probatum reddimus ratione palmaria, planèque invicta.

LXIX.

Quia nimirum est *παναμετέβλητος καὶ ἀντρεπιστάτη*, & ob id, ipsi nihil quicquam potest addi.

Mal. 3. EGO DOMINUS ET NON MPTOR.
Iacob. 1. πρὸς τῷ Θεῷ ὄντι ἐν πνεύματι ἢ τροπῆς διαστρασμα.

Ecclesiastici 42. Magnalia sapientiæ suæ decoravit, qui est ante seculum, & usq. in seculum, neq. AD IE CYVM est, neque MINVENTVR, & non eget alicujus consilio.

LXX.

Quòd verò *ad Personam CHRISTI* referenda communicatio, vel è Symbolo patet Apostolico: ubi opera status gloriæ, perinde ut opera status exinanitionis, personæ *CHRISTI* attribuuntur.

LXXI.

Sciendum verò quòd *CHRISTO* Divina majestas commu-

communicata sit, non secundum utramque naturam: sed
juxta naturam solum humanam.

LXXII.

Cujus rei testes sistimus. 1. *Scripturam*. 2. *Orthodoxam Antiquitatem*.

LXXIII.

I. *In Scriptura*, sententiam nostram confirmant: 1. *particula διακριτικῆς, ὅτι vel QUIA*.

Ioh. 5. Et potestatem dedit ei judicandi quoq̄, QVIA FILIUS HOMINIS est.

LXXIV.

2. *θεός*, ubi subjecti loco ponuntur *συνώνυμα naturæ humanæ*.

Iohan. 6, 51, 53, 54. Matth. 26, 28. Luc. 22, 19. 20. Act. 20, 28. 1. Ioh. 1, 7. Apoc. 1, 13. & sequentibus.

LXXV.

3. *Προσδιορισμοί*, quibus *χαρίσματα* communicata majestatis ad humanam naturam restringuntur,

Eph. 1, 20. Act. 2, 32, 33, 36. Heb. 1, 3, 4. Phil. 2, v. 9.

LXXVI.

4. *Emphasis verborum dandi, tradendi, donandi, χαρισμοῦται*, *Dominaum faciendi, & id genus aliorum.*

Matth. 11, 27. cap. 28, 19. Psalm. 8, 7. Phil. 2, 9.

Act. 2, 36.

LXXVII.

II. *Ex Orthodoxa Antiquitate*, huc referimus auream *Athanasij regulam*, ab omnibus *Orthodoxis* contra *Arianos, Eunomianos & alios Χριστομάχους ὁμοθυμαδόν* receptam & approbatam.

Ὅσα λέγει ἡ γραφή, ὅτι ἔλαβεν ὁ υἱὸς καὶ ἐδόξασθη, διὰ τὴν ἀνθρώπινην αὐτῆς λέξιν, & τὴν θεότητα. Theod. dial. 1. Luth. Tom. 2. p. 147. itemq̄ in 58. cap. Es. & 28. Gen.

II. *Modus*

LXXVIII.

II. *Modus communicationis*, perinde ut & unionis, verè est $\mu\acute{\alpha}\nu\omicron\tau\epsilon\sigma\tau\omicron\upsilon$ & $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\lambda\iota\sigma\iota\varsigma$, itemque $\acute{\alpha}\rho\eta\eta\tau$ & $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\epsilon\mu\Phi\upsilon\alpha\sigma\iota\varsigma$.

LXXIX.

Ut tamen aliquid hoc de mysterio dicatur, tenendum, proprietates Divinas, neque per $\epsilon\upsilon\pi\eta\lambda\omega\sigma\iota\upsilon$; neque per $\epsilon\mu\phi\omicron\theta\eta$ in Carnem ejus assumptam, tanquam in subjectum aliud, derivari vel transfundi.

LXXX.

Sed $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron$ easdem intra complexum personæ suæ, absq; omni omnino immutatione, & immutatione retinet.

LXXXI.

Et tamen has easdem numero naturæ suæ humanæ in unitatem personæ assumptæ, $\kappa\alpha\tau\alpha\kappa\eta\sigma\iota$ & $\omega\epsilon\iota\chi\omega\rho\eta\sigma\iota$ intima, verè & realiter communicat.

LXXXII.

Atque ira humana CHRISTI natura majestatem Divinam habet à $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omega$ & in $\lambda\acute{\omicron}\gamma\omega$.

LXXXIII.

Et hac ratione neque naturarum, neque naturalium proprietatum confusio, vel exæquatio, vel abolitio Eurychiana introducitur.

LXXXIV.

Naturæ enim & earum proprietates semper manent distinctissimæ, sicut perspicuè ostendunt gradus distinctionum, quæ à Theologis usurpari solent, & hic adduci possent; itemque similia à ferro ignito, & ab anima ejusque facultatibus, quibus Patres Orthodoxi mysterium istud declarare conati sunt.

LXXXV.

III. *Tempus Communicationis* duos respicit articulos: *Alter est momentum unionis personalis: Alter tempus exaltationis ad dexteram D E I Patris.*

Utriq;

LXXXVI.

Utrique pariter communicatio majestatis ascribitur, tanquam utriusque effectus & consequens commune :

LXXXVII.

Sed tamen hac distinctione vel *χρίσι*. Illi ascribitur respectu initij *τῆς δυνάμεως καὶ οἰκῶσεως καὶ τῆς κλήσεως, & αἴτιος primi.*

LXXXVIII.

Huic respectu complementi *ἐνεργείας ἐξουσίας, χερίσεως & αἴτιος secundi seu usus plenarij.*

LXXXIX.

IV. Τὸ πρᾶγμα κοινωτητῶν est ipsa majestas Divina τῆς λόγος, quo nomine comprehenduntur *ὑπεροχαί*, & privilegia carni CHRISTI realissime communicata XII, quæ secundum τὸ ἐνάληθον & ὑποτύπωσιν articulorum visitationis Pro-Electoralis in *triplici* sunt *differentia*,

XC.

1. Quædam enim sunt mera Deitatis τῆς λόγος *ιδιώματα*.
2. Quædam Divina ejusdem *ἐνεργήματι*.
3. Est *ἀξίωμα* τῆς *θεολατρίας*.

XCI.

ιδιώματα τῆς λόγος, Carni CHRISTI communicata sunt hæc *τρία*. 1. *παντοκράτεια* Omnipotentia. 2. *παντοψία* Omniscientia. 3. *παντοπρεσία* Omnipresentia.

XCII.

ἐνεργήματα Divina Homini CHRISTO communicata sunt hæc *ὄκτω*: 1. Verbi ejusdem efficacia. 2. Miraculorum effectio. 3. Opus Redemptionis. 4. Iustificatio & Sanctificatio. 5. Collectio, Gubernatio & Protectio Ecclesie. 6. Missio SPIRITUS SANCTI. 7. *ἐξουσία* τῆς *κρίσεως*. 8. *ζωοπιήσις*.

XCIII.

Ἀξίωμα τῆς *θεολατρίας* idem est, quod *cultus* adorationis CHRISTO secundum humanitatem quoq; debitus. Et

X CIV.

Et hæc quidem est brevis doctrinæ nostræ veræ ac sinceræ, de proposito problemate, *ἡ ἀντιπαρῶσις*: jam, quia *τὴν ἐναντία πᾶσι ἀλλήλα ἐναντιοῦντες*: Contrariam utique Antagoni- Falsa Anta-
starum opinionem una atque altera lineola designare pla- gonistarum
cet. opinio.

XCV.

Hic verò Pilatum & Herodem, *Iesuitas*, puta, & *Calvinianos* in majestace Hominiſ CHRISTI damnanda & proſcribenda invicem conspirantes, vel vulpes illas Simſonis caudis connexas, cum tamen captia eorum diſjunctiſſima, videre licet.

XCVI.

Unus enim utriſque amor, unum ſtudium, & eadẽ arma in oppugnanda majestate Hominiſ CHRISTI, ſicut ex proprijs eorum enunciatis, quæ jam oculis omnium ſubjiciemus, abundè cognosci poteſt.

XCVII.

Ac ne longiùs abeamus: extant adhuc in publico *Theſes Ieſuitarum Ingolſtadienſium*, quas Vittebergenſes Calviniani Anno 1571, qua tempeſtate cathedram Lutheri invaſerant, non modò approbârunt: ſed ſuis typis ſuas fecerunt, & bello epimythio juvenuti commendarunt.

XCVIII.

Planè ut eorum contribulis Beza iſſdem theſibus ſubſcripſit, ſeque eas LIBENTER ET CUM FRUCTU perlegiſſe propalam teſtatur.

part. 1. Theol. Tract. p. 644.

XCIX.

In theſibus iſtis Ieſuito-Calvinianis theſ. 37 horribilem hanc in majestatem carniſ CHRISTI blaſphemiam, uno quaſi vomitu effundunt:

C

Addi-

Addimus etiam, inquit, **CHRISTVM** secundum humanitatem, non sola essentia, sed etiam gloria, maiestate, potestate, ceterisque attributis omnibus & proprietatibus **DEO** minorem mansisse: Ita enim humana natura donis gratuitis in **CHRISTO** exornata est, ut creatura tamen limites nullatenus excefferit.

C.

Eandem *περαπολογίαν* repetijt Iesuita Buseus in disputatione de persona **CHRISTI** Anno 1583 in lucem emissa thes. 29, ubi hæc leguntur propositiones, vel portenta potius immaniissima.

Principio ostendimus, Divinam naturam humanitati **CHRISTI** realiter communicari non potuisse, & c. nec maiestatem omnem **FILII DEI**, quæ Divinarum proprietatum complexu continetur beneficio unionis hypostatice, eidem humanitati realiter communicatam esse.

C I.

Ejusdem furfuris est fermentum Calvinistarum, sicut pluribus ostendi posset. Sed sufficiat unum atque alterum eorum testimonium.

Beza Coll. Mompel. fol. 206. Hæc omnis potestas, ut ex omnibus testimonijs, quæ hic citatis, constat: Diversa proculsus est ab ea, quæ est in **DEO** essentialis, & absolute consideratur. Nihil enim aliud est, quàm summa, secundum **DEVM**, potestas, in rebus omnibus creatis administrandis, ad quas etiam ipsa refertur; ac proinde inter dona, in carnem **CHRISTI** collata, id est, ad gratiam habitualem referenda est.

Lambertus Daneus contra Doct. Chemn. f. 398. scribit; In dicto **CHRISTI** Matth. 28. Omnis potestas mihi data est, & c. intelligitur, potentiam finitam & per se creatam: non autem æternam omnipotentiam **CHRISTO** datam esse.

Similes

Similes flosculi τῆς χειροβλαστοφηβίας Calvinistica legi possunt: In Confess. Heidel. fol. 67. In disp. Maulb. Anno 64. habita, fol. 45. In adm. de libro Concord. pag. 45. Apud Sadael: de veritate hum. nat. p. 148.

CII.

Atque hætenus status controversiæ, cum brevi, sed perspicua tamen, *συνοψασίᾳ* sententiæ utriusque parit: Consequens est, ut capite nunc tertio doctrina nostra vera & Orthodoxa validè ac solidè confirmetur.

CAPUT III.

De argumentis *κατασκευαστικῶς* Doctrinæ veræ & Orthodoxæ.

CIII.

Apertè & intrepidè docemus & profiteremur: *Homini CHRISTO majestatem τῆ δόξης infinitam verèq; Divinam, realissimè esse communicatam.*

CIV.

Confessionis hujus veritatem ac certitudinem pro-Fundamentatam ac testatam reddimus. 1. Fundamentis & argumentis invictis è Scripturâ. 2. *τῶν συγκαταληφτιμῶν* Orthodoxæ Antiquitatis.

CV.

I. *Fundamenta duplicia sunt: Generalia & Specialia.*

CVI.

Generalibus evincitur *genus χαρισμάτων* communicatorum, cujusmodi est Majestas Divina.

CVII.

Specialibus astruuntur *species χαρισμάτων*, quæ complexu majestatis Divinæ continentur.

C 2

Fundamenta

CVIII.

Fundamenta generalia majestatem Divinam CHRISTO Homini communicatam ostendunt, vel *πρῶς* vel *συλλογιστικῶς*.

CIX.

I. *πρῶς* istud ostendunt illustrissima Scripturæ testimonia, ut sunt:

Col. 2, 9. In CHRISTO (hoc est in CARNE CHRISTI interprete Damasc. lib. 3. cap. 5.) HABITAT (καταμεῖ) OMNIS PLENITUDO DEITATIS (scilicet generata) CORPORALITER.

Matth. 11, 2. OMNIA mihi tradita sunt à Patre meo. Phil. 2, 5. DEVS exaltavit illum, & donavit (ἐξαγίων) illi nomen, quod est SUPER OMNE nomen.

CX.

2. *συλλογιστικῶς* idem confirmant rationes, quæ bona consequentia ex Scriptura educuntur.

CXI.

Quarum 1. *διὰ τῆς ἑνωσεως ἐνώσεως*: Si *λόγος* se ipsum totum, suamque naturam & personam assumptæ carni communicavit: utique etiam suam communicavit majestatem, adeoque omnia Divina idiomata, quæ illius complexu continentur:

Sed verum prius. Ergo & posterius.

CXII.

Ratio *τῆς ἀνωθεν θείας* declaratur regula Lutheri maximè *ἀξιολόγως*: Ipsa communio unit duas naturas in unam personam.

(f) *In caput 53. Esa. Tom. 3. len. lat.*

CXIII.

Assumptum probatur illo *Iohannis* axiomate: *cap. 1. VERBUM caro factum est: nec non illo Paulino Col. 2, 9. jam allegato.*

II. Ratio

CXIV.

II. Ratio *ἑνὸς ἡΐου*. Si nos erimus *νεωγενὸν τῆς Ἰουδαίας* *ὄσως* in alterâ vitâ, imò in hac etiam vitâ: multò magis utique Carni CHRISTI communicata est Divina majestas, simulque omnia idiomata Divina, quæ complexu illius continentur.

Atqui verùm & prius. Ergo & posterius.

CXV.

Ratio *τῆς οὐνεξουσίας* in copulato hinc lucidissimè effulget, quod DEUS nobis adest tantùm *μαρτυροῦν ἑαυτὸν ὡς ἀληθῆς λόγος* & autem *καὶ ὡς ἀληθῆς*.

CXVI.

Assumptum est *Petri 2. epist. cap. 1, 4.* Itemque *Iohannis 1. epist. 1, 6.* nec non *Pauli 1. Cor. 1, 9.*

CXVII.

III. A sessione ad dextram: Qui sedet ad dexteram æterni Patris, is particeps est majestatis Divinæ, simulque omnium idiomatum, quæ ejus complexu continentur. Sed CHRISTUS Homo sedet ad dextram æterni Patris. Ergo:

CXVIII.

Major confirmatur Scripturæ dictis, quibus Dextera DEI describitur, quòd non sit *ἡ αἰὼν ἡωρῆς*; sed *πρὸς τὸ ἰσὺν ἔξουσίας*, interprete Basilio: Et *Damascenus* ait: *non localem Patris dextram* dicimus: sed *gloriam & honorem Deitatis*. Quomodo enim, qui incircumscriptibilis est, localem adipisceretur dextram? *citante Thoma parte tertia quæst. 58. art. 1.*

CIX.

Dicta autem Scripturæ, quæ huc faciunt, sunt hæc potissimum:

Psal. 77. Nunc cepit hæc mutatio dexterae excelsi. Lutherus verit: Die Rechte des H^o x x n fan alles endern.

C 3

Psalms.

*Psal. 118. DEXTERA DOMINI fecit VIRTUTEM,
Dextera Domini exaltavit me, DEXTRA DOMINI
fecit VIRTUTEM.*

*Psal. 139. Si sumsero pennas meas diluculo, & habitavero
in extremis maris: Etenim illa manus tua deducet me, &
tenebit me DEXTERA tua.*

Luc. 22. Dicitur DEXTERA VIRTUTIS DEI.

*Heb. 8. Habemus Pontificem, qui consedit ad dexteram
throni majestatis in cælis.*

CXX.

Assumptionis veritas constat è sequentibus *ἡς γεαφῆς Ιερο-
μεύς* pronuntiatis.

*Psal. 110. Dixit DOMINVS DOMINO MEO,
Sede à dextris meis.*

*Dan. 7. Aspiciebam in visione noctis, & ecce cum nubibus
caeli, quasi FILIVS HOMINIS veniebat, & usq; ad
antiquum dierum pervenit, in conspectum ejus obtulerunt e-
um. Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum, &
omnes populi, tribus & lingua ipsi servient. Potestas ejus
potestas aeterna.*

(*לְיָמֵינוּ עַל־כֵּן*)

qua non auferetur, & regnum ejus quod non corrumpetur.

*Matth. 22. Ex hoc tempore erit FILIVS HOMINIS
Sedens à dextris VIRTUTIS DEI.*

Apoc. 5. Agnus, qui occisus, stat in medio throni.

CXXI.

Argumenta
specialia.

Hactenus generalia argumenta: sequuntur *Specialia*,
pro speciebus majestatis Divinae, quas superius in tres classes
distingimus, è quibus singulas ordine hinc repetemus, & di-
ctis Scripturae breviter probabimus.

CXXII.

In *Prima Classe* comprehenduntur 1. Omnipotentia
Divina, pro qua hæc militat *ἀνομοματία*. *Matth.*

Matth. 28. Mihi (inquit ipsemet CHRISTVS) data est OMNIS POTESTAS.

Ephes. 1. DEVS exercuit efficaciam ROBORIS FORTITUDINIS ejus in CHRISTO, cum suscitaret eum ex mortuis, & sedere fecit ad dexteram suam in caelestibus, supra omnem principatum ac POTESTATEM & VIRTVTEM, & dominium, & omne nomen, quod nominatur non solum in seculo hoc, verum etiam in futuro. Et OMNIA subjecit sub pedibus illius, & eum dedit caput super omnia, ipsi Ecclesiae, quae est corpus illius, complementum ejus, qui omnia in omnibus adimplet.

Phil. 3. CHRISTVS sibi OMNIA subicere potest.

Apoc. 5. Agnus, qui occisus est, dignus est accipere VIRTVTEM & DIVITIAS & sapientiam & fortitudinem & honorem & gloriam & benedictionem.

Item: Psalm. 8, 7. 1. Cor. 15, 27. Heb. 2, 8.

C XXIII.

2. Omniscientia, de qua *Ioh. 16. Scimus (ajunt discipuli ad CHRISTUM) quod SCIS OMNIA.*

Iohan. 21. DOMINE tu SCIS OMNIA.

Col. 2. In CHRISTO sunt OMNES thesauri SAPIENTIAE ac SCIENTIAE reconditi.

CXXIV.

3. Omnipraesentia, de qua *Matth. 18. Ubi duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum IN MEDIO eorum.*

Matth. 28. Ego vobiscum sum OMNIBVS DIEBVS usq; ad consummationem seculi.

Eph. 1. CHRISTVS OMNIA in omnibus implet.

Ephes. 4. Qui descendit idem ille est, qui etiam ascendit supra omnes caelos, ut impleret OMNIA.

CXXV.

In Secunda Classe continentur: 1. Verbi CHRISTI efficaciam de qua:

Psalm. 2.

Psalm. 45. Diffusa est GRATIA IN LABIIS.

Iob. 6. dicit ipsemet Salvator: Verba, que loquor, SPIRITVS & VITA. Et Apostoli ibidem: Tu VERBA VITAE AETERNÆ habes.

Iohan. 7. Nunquam sic locutus est homo, SICVT HIC HOMO.

CXXVI.

2. Miraculorum effectio, de qua:

Marc. 6. ajunt Nazaretani: Et quæ est sapientia, quæ data est illi? ut VIRTUTES STALES PER MANVS EIVS EFFICIENTVR?

Act. 10. IESVM Nazarenū unxit DEVS Spiritu Sancto & virtute, qui obambulavit benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, quoniam DEVS erat cum illo.

CXXVII.

3. Opus Redemptionis, de quo:

Ej. 53. Posuit ANIMAM SVAM ^{PM} ^{PM}.

Act. 20. DEVS acquisivit sibi Ecclesiam SANGVINE SVO.

1. Pet. 1. Non caducis rebus velut auro & argento REDEMPTI estis à vanâ vestrà conversatione, quam ex patrū acceperatis traditione, sed preciosò SANGVINE, velut AGNI IMMACVLATI & INCONIAMINATI, CHRISTI.

Hebr. 9. Habemus ingressum in sancta Sanctorum, in SANGVINE ILLIVS.

CXXVIII.

4. Iustificatio & Sanctificatio, de qua:

Rom. 3. Iustificamur autem gratis per illius gratiam, per redemptionem, quæ est in CHRISTO IESV, quem proposuit DEVS in æquum per fidem interveniense SANGVINE EIVS.

Rom. 5. Multò igitur magis IUSTIFICATI nunc SANGVINE EIVS, servabimur per eum ab i. Heb.

Hebr. 13. IESVS ut SANCTIFICARET per proprium sanguinem, passus est extra portas.

CXXIX.

5. Collectio, gubernatio & protectio Ecclesie, de quibus:

Ioh. 10. Nemo rapiet oves meas à manibus meis.

Matth. 28. Ego sum vobiscum usque ad consummationem seculi, NON RELINQVAM vos orphanos.

Marc. 16. Illi verò egressi predicaverunt, VB IQVE DOMINO COOPERANTE, ET SERMONEM CONFIRMANTE per signa subsequentiã.

CXXX.

6. Missio SPIRITUS SANCTI, de qua:

Psal. 68. Ascendisti in altum, & dona accepisti pro hominibus.

Ioh. 1. AIGNVS DEI baptizat SPIRITV & igne.

Actor. 2. Dextra igitur DEI exaltatus & promissione SPIRITVS SANCTI accepta à Patre, EFFVDIT HOC, quod nunc vos videtis & auditis.

CXXXI.

7. Egressio nris negotios, de qua:

Matth. 16. FILIUS HOMINIS VENIET in gloria PATRIS sui cum angelis suis, & tunc reddet unicuique iuxta facta ipsius.

Iohan. 5. PATER potestatem dedit CHRISTO iudicandi, QUIA FILIUS HOMINIS EST.

Actor. 17. DEVS statuit diem, in quo iudicaturus est orbem terrarum, PER VIRVM, per quem decrevit.

CXXXII.

8. Cœmionis, de qua:

Iohan. 6. Ego sum panis VIVUS, qui de cœlo descendi, Si quis ederit ex hoc pane VIVET in æternum.

Item v. 53. 54. 55.

D

Tertia.

CXXXIII.

Tertia Classis sibi vindicat ἀξιωμα τῆς Θεολογίας, id est, cultum adorationis, de quo:

1. Scripturæ dicta.

Dan. 7. Omnes populi, tribus & lingua FILIO HOMINIS servient.

Phil. 2. Dedit ei nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine IESU, OMNE GENU SE FLECTAT.

Heb. 1. Cū inducit primogenitum in orbem terrarum, dicit: ADORENT EUM OMNES ANGELI DEI.

2. Exempla.

Qua habentur Matth. 2, 11. c. 8, 2. c. 9, 18. c. 15, 23. c. 20, 30. c. 28, 9. Marc. 10, 17. Luc. 17, 16, c. 18, 38. Ioh. 9, 38. c. 20, 28. Act. 7, 59. c. 9, 6. Apoc. 4, 9. c. 5, 12. c. 19, 4.

CXXXIV.

Atque hæ sunt species χαρισμάτων Homini CHRISTO communicatorum, quorum in Scriptura expressa fit mentio. De cæteris nihil definitè asserimus, cum nihil de illis definitè assertum in Scripturâ.

CXXXV.

Ut n. in reliquis Religionis nostræ articulis Scriptura divinitus inspirata unica nobis est norma, & lucerna pedibus nostris: Ita quoq; in hoc mysterio ἀρχή τε καὶ ἀνεκφεύγω.

CXXXVI.

Et hætenus quidem fundamenta Scripturæ, pro astra u-
 enda communicatione majestatis Divinæ: addi jam deberet
 σφραγίς ἡ φησιν ὁσιν Orthodoxæ Antiquitatis, cujus testimonia
 quia ingenti cumulo ab alijs comportata sunt; maximè autè
 à D. Hunniop. m. in libello de Persona CHRISTI: Eò, brevitat-
 is studio, juventutem Theologicam remittimus.

CXXXVII.

Iam transeundum nobis ab hac doctrinæ nostræ veræ
 ac sin-

σφραγίς ἡ φησιν ὁσιν
 Antiquita-
 ris.

ae sinceræ κατὰσκευῆ ad ἀνάσκευῆ opinionis impiæ & erroneæ
Hostium Majestatis CHRISTI.

CAPUT IIII.

Idque de argumentis ἀνάσκευαστῶς contra
Hostes Majestatis CHRISTI.

CXXXVIII.

Jesuitæ pariter & *Calviniani* ore stiloque impudentissi-
mè tradunt : Majestatem Divinam eamq; increatam & infi-
nitam Homini CHRISTO verè ac realiter, vel, ut *Aposto-
lus* loquitur, *σωματικῶς* minimè esse communicatam.

CXXXIX.

Quæ opinio quàm sit absurda & hæretica argumentis
nonnullis ad oculum ostendemus, iisque in duas classes distin-
ctis.

CXL.

In Priorem collocabimus argumenta *generalia*, qui-
bus in genere refutabimus *negativam* adversariorum sen-
tentiam de *Communicatione Majestatis Divina*.

CXLI.

In Posteriori subjiciemus argumenta *specialia*, quibus
in specie evertemus *negationem omnipresentiæ Carnis CHRI-
STI*; cum hæc maximè fudes sit adversarijs in oculis, unde
& nos, calumniandi animo, Ubiquitarios cognominare so-
lent.

CXLII.

Ex argumentis *generalibus* primas sibi meritò vindicat
istud verè merèque apodicticum, & planè ἀδιάλυτον:

*Si Homini CHRISTO non est communicata verè ac reali-
ter majestas verè Divina; tum sequitur, quòd nec Divina
natura eidem personaliter sit unita.*

*Sed hoc planè est hæreticum, totumq; Incarnationis mysteris
ipso evacuat. Ergo.*

D 2

Ratio

Argumenta
generalia
III. contra
hostes Ma-
jestatis
CHRISTI.

CXLIII.
Ratio consequentiæ in copulato illustratur regulâ Lutheri superius allegata: Ipsa communicatio unie duas naturas in unam personam.

CXLIV.

Assumptum exemplo suo confirmant Nestorius & Paulus Samosatenus, quorum ille proprietatum communicationem negavit, & eo ipso personæ unitatem solvit, teste August. & Hist. Tripart: *Ἦς τὰς φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ πάντῃ πασι πρὸς ἑαυτὰς ἀκωινωήτας* esse blasphemavit. Et ob hanc *ἑτερόδοξον* uterque ab Ecclesia meritò fuerunt condemnati, & inter hæreticos relati.

Aug. epist. 95, 96. Hist. Trip. lib. II. cap. 5.

CXLV.

Secundum argumentum tale est: Si Homini **CHRISTO** non est communicata Divina majestas & omnipotentia: non sumus utique **IUSTIFICATI SANGUINE EIUS**, nec reconciliati per mortem ejus, nec sanguis ejus emundat nos ab omni peccato.

Sed consequens est Scriptura δις διὰ πασῶν contrarium, & proinde ἀποπῶν ἀποπῶν. Ergo.

CXLVI.

Copulatum constat ex illo Psalmi 49, *Frater non redimendo redimet, NON dabit DEO PLACATIONEM. Quia preciosa est redemptio animæ suæ, ita ut omittere cogatur in æternum.* Sed hoc est folius virtutis & omnipotentiae, **DEI** infinitæ.

CXLVII.

Assumptum confirmant loca Scripturæ in copulato allegata ex epist. ad Rom. cap. 5, 9, 20. Et ex 1. Job. 1, 7.

CXLVIII.

III Si, ex Calvinianorum sententia, Homini **CHRISTO**

STO non est communicata infinita DE I majestas, qua fronte, quave conscientia gloriari possunt, se esse *ἑταίρους* socios Augustanæ Confessionis, in qua expressissimè extat: CHRISTUS ascendit ad cælos, & sedet ad dextram DEI, UT IN ÆTERNUM DOMINETUR OMNIBUS CREATURIS, ET REGNET. *Art. 3.*

CXLIX.

Argumenta specialia iterum sunt *duplicitia*, pro duplici differentia eorum, qui omnipræsentiam Carnis CHRISTI negant. *Argumenta Specialia.*

CL.

Quidam n. eandem negant *ὀλικῶς*, CHRISTUMq; post ascensionem, juxta humanam suam naturam, cælo contineri statuunt, ut Jesuitæ & Calviniani. *Quidam* eandem negant *μερικῶς*, CHRISTUMque humanitate sua in Ecclesia quidem præsentem esse docent, extra Ecclesiæ fines autem abesse, contendunt; ut quidam Ἀθρωπι Φιλωνι (2. Tim. 3, 2) καὶ ἰδιοτρόποις, quos fortassis non injuriâ Semi-Calvinianos appellaveris.

CLI.

Jesuitis & Calvinianis, qui omnipræsentiam Carnis CHRISTI *ὀλικῶς* negant, opponimus hunc Syllogismum principalem:

Si Caro CHRISTI non est ubiq; præsens: sed tantum in cælo: tum sequitur, quod nature non sint unitæ ἀδιασπῆτως καὶ ἀδιασπῆτως.

Si d. consequens est sacris literis contrarium, longèq; absurdissimum. Ergo.

CLII.

Copulati veritas illustratur hoc *περίουλογομῶς*:

Si Caro CHRISTI non est ubiq; præsens cum τῷ λόγῳ, sed in cælo tantum, hæc inde emergunt absurda: 1. Duplicem

D 3

esse

esse λόγον, ἕνωσιν in caelo; Ἄσκησιν extra caelum. 2. Inter λόγον, & carnem ejus intercedere διάστημα locorum. 3. Λόγον non esse ἀμέριστον: sed μεριστόν.

CLIII.

Assumpto fidē faciunt dicta Scriptura: *Ioh. 1. VERBUM caro factum est. Col. 2. In CHRISTO habitat πᾶν πνεῦμα* Deitatis *σωματικῶς.* CLIV.

Ijs verò, qui μεριστῶς negant omnipræsentiam Carnis CHRISTI, eamque solūm alligant & astringunt ad Ecclesiam, ob oculos sistimus *ingen's plaustrum absurditatum*, quæ ex hac eorum opinione, quasi capita monstruosissima ex altera quadam Hydra Lernea, propullulant.

CLV

1. Enim sequitur, Creaturas extra Ecclesiam λόγῳ esse viciniiores, sua ipsius carne.

CLVI.

2. Sicut Ecclesia nunc angustior, nunc amplior: Ita quoq; præsentiam HOMINIS CHRISTI modò coarctari, modò dilatari.

CLVII.

3. Sicut Ecclesia locis interrupta: ita quoque præsentiam Hominis CHRISTI interruptam esse.

CLVIII.

4. Sicut Ecclesia de loco in locum movetur: ita quoq; præsentiam Hominis CHRISTI, de loco in locum subindè esse mobilem.

CLIX.

5. Si ad Ecclesiam solūm restringitur præsentia Carnis CHRISTI, tum si quis fidelium veniat in ea loca, ubi nulla est Ecclesia, aut non aderit ei CHRISTUS HOMO: aut, quia fidelis ille quoque membrum est Ecclesiæ, si ipsum juxta humanitatem habere voluerit præsentem, necesse erit, ut CHRISTUS cum ipso exeat, eat, redeat, &c.

CLX.

6. Sequitur & hoc paucis interjectis spatijs **CHRISTUM**

STUM modò esse ἄσπερον, modò ἑσπερον : modò híciterũ ἄσπερον, illic verò ἑσπερον.

CLXI.

Quæ omnia cum vel cogitatu absurdissima sint, & ter-
sancto Unionis Myſterio contraria : opinionem iſtam de o-
mnipreſentia Hominiſt CHRISTI, ſolam intra Eccleſiam,
meritò explodimus, ſumma Fidei πληροφωρία ſubſcribentes
Apoſtolo, qui diſertè affirmat : *CHRISTVM ASCEN-
DISSE ſuper omnes cælos (ὑπεράνω πάντων ἑρηνῶν) UT IM-
PLERET OMNIA.* CLXII.

Sufficiant hæc de Capite quoque quarto : Succedit
quintum, in quo Sophiſmata adverſariorum diluenda,

CAPUT V.

De λύσει τῶν σοφισμάτων.

CLXIII.

Sophiſmata τῶν Χριſτιμάχων ſunt *duũm generum.* In
quibusdam dicta Scripturæ à verà & genuinâ ſententiâ, quam
nos iſdem tuemur, *περερμηνεία* violenta deſlectunt : In *quibusdam*
partim quædam Scripturæ teſtimonia, *partim* axio-
mata *Philosophica*, ad ſuam opinionem falſam inſlectunt.

CLXIV.

Prius Sophiſmatum *genus* quod attinet ; iſs fanè ſolen-
ne eſt. 1. Loca Scripturæ, quæ de communicatione vel do-
natione æternæ & increatæ Maieſtatis Divinæ, diſertiffimè
loquuntur, non ad humanam, ſed *ad Divinam CHRISTI*
naturam referre. Prius genus
Sophiſma-
tum.

CLXV.

Sed hæc interpretatio 1. pugnat cum Divinâ naturâ, quæ
eſt immutabilis. 2. Deſtituitur fundamento ſcripturæ, &
Antiquitatis. 3. Reſipit Arianiſmum.

Nam

Nam Athanasius, Leo, Nazianzenus, & alij annota-
runt, Arianos itidem talia Scripturæ dicta de CHRISTI
Deitate fuisse interpretatos, idque eo fine, ut ostenderent,
FILIUM PATREM inuicem, ac proinde eidem nequa-
quam ὁμοσίον vel verè DEUM esse.

CLXVII.

2. Inter ἕξασιν & δύναμιν Sophisticam commenti sunt
distinctionem: Sed illa in fumos redigitur. I. τῇ ἐξουσίᾳ τῆς
ἕξασιν factâ voce δυνάμεως. Luc. 4, 36. cap. 9. 1.

CLXVIII.

II. Τῇ ἐπιφρασίᾳ illius ἕξασιν Ioh. 17, 2. Eph. 1, 8.

CLXIX.

III. Non modò ἕξασιν: sed quoque δύναμις τῆς θεῆς na-
turæ humanæ à λόγῳ assumptæ expressè attribuitur

Matth. 26, 64. Luc. 22, 69. Marc. 5, 2. cap. 13, 26.
14, 62. Act. 10, 38. Ephes. 1, 19. Apoc. 5, 13.

CLXX.

Posterius Sophismatum genus, ut jam modò monu-
imus, partim est Philosophicum, partim Theologicum.
Posterius Sophismatum genus.

CLXXI.

In Sophismatis, quæ ex axiomatis Philosophicis con-
sunt, committunt I. μεταβασιν εἰς ἄλλο γένος, contra ipsas ipsi-
us Philosophi differendi leges & regulas.

1. post. an. 7.

CLXXII.

II. πρῶτον in iisdem ψεύδος est, quod non distinguunt
1. Inter communicationem καὶ ἕνωσιν ὑποστατικὴν, vel κατὰ
συνδύασιν, & inter communicationem κατὰ μέθεξιν, καὶ μετα-
βασιν.

CLXXIII.

Quòd itidem non distinguunt inter natura terminis fia-
niri, & extrinsecus loco circumscribi.

Caro

CLXXIV.

Caro enim CHRISTI naturæ suæ terminis *semper manet finita & circumscripta*, etiam in ipsa majestate omnipræsentis, neque sit unquam, ut reddatur infinita.

CLXXV.

Loco autem non circumscribitur extrinsecus.

CLXXVI.

Neque enim unione personali assumpta est in locum; sed (NB) in λόγον.

CLXXVII.

Et ineffabili *ὑπερφύωσι*, *ὑπερ πάντων τῶν ἕργων*, erecta ad dextram DEI ubique-præsentem, & omnia omnium locorum intervalla longissimè transcendentem.

CLXXVIII.

Ad hæc cum (x) Scriptura apertissimè attestetur: CHRISTUM Hominem adscendisse, ut OMNIA IMPLERET, eique ita planè subjecta esse OMNIA, ut PRÆTER DEUM, NIHIL PRORSUS exceptum sit; quæ misera impietas est, locorum spatia eximere velle?

(x) *Ephes. 4, 10. 1. Cor. 15, 27.*

CLXXIX.

An verò locus, qualis ab (y) Aristotele definitur, necessarius est corporibus, ita ut sine illo nullibi existere possint? Minimè omnium. Foret enim necessarius vel à priori, vel à posteriori, sed neutrum veritati consentaneum.

(y) *l. 4. Phys. cap. 4.*

CLXXX.

Non illud: Quia non ingreditur λόγον τῆς ἐσίας, quod tamen necessariò fieri oportebat. *Scal. Exerc. 307. sect. 17.*

CLXXXI.

Non hoc: Quia nullum corpus sine eo posset existere. Contrarium verò habemus in cælo, quod non esse in loco (*Aristotelico*) pro confesso accipiunt omnes, quod tamen corpus aliorum corporum regula est. *Scal. Exerc. 1. sect. 5.*

E

Ergo

CLXXXII.

Ergo multò minùs Corpus CHRISTI, quòd, *Tertulliano teste*, omni lege corporum potentius.

CLXXXIII.

3. Non exigua pars *πρώτη ψεύδης* est, corrupta adversariorum phantasia, qua sibi in cerebellulo suo imaginantur monstrosam quandam *συμπερέκτασιν*, hoc est, extensionem corporis CHRISTI per omnes cæli, terræque angulos, loco omnipræsentiae majestatis CHRISTI, ad quam obtinendam ipsi nulla opus est diductione in infinitum, cum diductio illa tantum *ibi* regnet, *ubi* dominatur *localitas*.

CLXXXIV.

Imò nec essentiam Divinam ita licet *γυμνερεῖν*, eamque modo locali per cælum terramque extendere: vel ipsidem includere. *Vide Aug. in lib. de præf. ad Dardanum.*

Itemq; Lutherus Tom. 3. Jen. pag. 502.

CLXXXV.

III. Quòd ad hoc magnum pietatis mysterium torque-
tur *regula de contradicentibus*, merus est incredulitatis hu-
manæ pretextus. Non enim ex nostro ingenio fas est statu-
ere, quid pro contradictione in Theologia habendum sit,
quid secus.

CLXXXVI.

Nec definire potest ac debet humana ratio, quid quan-
tumque DEUS facere valeat, ne contradictio implicetur:
Vel quid naturæ ejus contrarium sit & adversum. Aliàs enim
uno momento omnia Religionis Christianæ mysteria ever-
temus.

CLXXXVII.

Sed stet potius fixum & immotum illud Angeli: APUD DEUM NON EST IMPOSSIBILE OMNE VERBUM.

Luc. 1.

CLXXXVIII.

2. Argumen-
ta Theolo-
gica.

Argumenta Theologica, quæ ab Antagonistis afferri so-
lent, pleraque omnia laborant, partim fallacia *παρα πῆμει*
ἀπλῶς: partim fallacia divisionis, qua Sessio CHRISTI ad
dextram ab ejus ascensione Sophisticè, divellitur. Ad il-

CLXXXIX.

Ad illa facilis est responsio, adhibito temperamento distinctionis, inter statum exinanitionis & exaltationis; & inter illa, quæ de CHRISTO ratione *ἡθολογίας*, & ratione *ἰκονομίας* dicuntur.

CXC.

Hæc solvuntur rectissimè distinctione inter præsentiam CHRISTI *terrestrem*, *Φυσικὴν localem & visibilem*, & inter præsentiam ejusdem *cælestem*, *ὑπερφυσικὴν ἢ ὑπεροσάλικην illocalem & invisibilem*. Illam ascensione in cælum CHRISTUS nobis subtrahit; Hac autem ubique gentium creaturis omnibus adest, vi sessionis ad dexteram æterni PATRIS.

CXCI.

Et sic quoque ad finem perduximus, quintum & ultimum hujus *διεξοδῶς* caput. In qua quia summoperè aucupati sumus brevitate, non potuimus, ut debuimus & volumus, omnia prolixè persequi. Boni consulant hæc Veritatis & Pietatis studiosi, sibi que habeant commendatam lectionem:

Luth. in Confessione Majore & Minore Tom. 3. & 8. Ienens.

D. Chem. in aureo libro de duabus naturis in CHRISTO.

Apol. τῶ Ἐωλινῶ, & Ref. Lib. Staffort.

III. *ἔξοδος* Disputationis.

CXCII.

His itaque explicatis *καθολικῶς & συλλήθωδη* concludimus: CHRISTO HOMINI *Majestatem Divinam infinitam & increatam verè & realiter communicatam esse, ἀ λόγῳ, propter personalem cum λόγῳ unionem.*

CXCIII.

Et hanc insecutam, ad dextram æterni Patris, sessionem.

CXCIV.

Atque hinc HOMO CHRISTUS verè est τῷ Θεῷ *ὁμόθεν*, secundùm *Greg. Theol. referente Damasceno.*

lib. 3. ορθ. π. cap. 17.

Et

CXCV.

Et κατὰ τὴν συναμφοτέρων adorandus καὶ πύσης κτίσεως,
dicente & docente eodem.

lib. 4 cap. 2.

CXCVI.

Adest quoque CHRISTUS nobis, in angustijs hærentibus ubiq; locorum, secundum eam naturam, secundum quam Frater noster & in qua per omnia tentatus est, (καθ' ἐπιμοιότητα, Gleichwie wir) ut nobis qui tentamur, possit συμπαρασῆσαι succurrere, & sensu infirmitatum nostrarum affici.

Heb. 2, 17, 18. & 4, 14.

CXCVII.

Ecquid pia mente hac meditattone suavius & ad consolandum efficacius esse potest?

CXCVIII.

Utq; hac consolatione in omnibus vitæ adversitatibus, perfraamur efficaciter, TU, quæsumus, O HOMO-CHRISTE Frater & Immanuel noster optime, potenter effice, per & propter Majestatem DIVINAM σωματικῶς καὶ πνευματικῶς Tibi communicatam.

CXCIX.

Vos verò, vos Χριστομάχοι attendite & expendite demum Πνευματικόν illud Propheticum:

Quiescite ab HOMINE, cujus SPIRITUS in naribus ejus est. Quia

(בְּפִי הוּא נִחַשׁב הוֹמֵי)

IN QUANTUM REPUTATUS EST ILLE?

CHRISTO-HOMINI jugis Gloria, jugis Honos!

Errata sic corrigito:

ih. 23. pro Divina l. Humana.

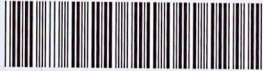
ih. 30. pro quarum l. que.

05 A 709

ULB Halle

3

003 762 548

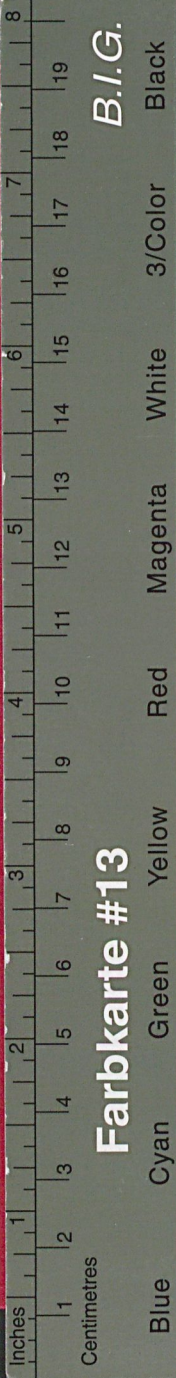

VD17

In Nomine IESU CHRISTI.
 Exercitationum Theologicarum
 DISPUTATIO IV.
Qua
 Tertium Problema, idq;
E DIVINA MAIE-
TATE HOMINI CHRISTO VE-
rè & realiter communicata.
Amica προσδιαλέξι examinandum proponitur.
 In Academia VVitebergenſi
Auctore & Praefide
IOHANN E FÖRSTERO,
 SS. Th.D. & Prof. Publ.
Respondentis vicem tenent
IOHANN E GEORGIO SCIPIO-
ne, Hammelburgenſi Franco,
Ad 3. Septemb. horis à 6. matutinis loco consueto.
 Coloff. 2.
 εν τῷ χριστῷ κατοικεῖ (NB) πᾶν τὸ πλῆρωμα τῆς
 θεότητος (NB) τωμαλικῶς.
 W I T E B E R G Æ
 typis Cratonianis, per Joh. Gorman., Anno 1608.

5

